

Sběratel duh

Vzduch v kupé třetí třídy byl dusivý. Pot se vznášel v atmosféře. S nechutí jsem očekával mnohahodinovou cestu, která byla přede mnou. Spolucestující se živě bavili na témata, která mne nezajímala. Naproti mne u okénka seděla černoooká asi desetiletá holčička. Na jejím obličejí jsem viděl stejnou nudu. Rozhodl jsem se ji oslovit. Na mou otázku Sita odpověděla, že se učí ve čtvrté třídě. Má ráda zeměpis a nemá ráda matematiku. Po několika otázkách se materiál ke konverzaci vyčerpal. Vznikla pauza. Vzpomněl jsem si na několik dopisů se známkami z různých zemí, které jsem měl v kapse a pomyslel jsem si, že mohu s nimi dívku potěšit.

„Sbíráš něco, Sito?“

„Sbírat?...Ne nic nesbíráám,“ odpověděla.

Zase ticho. Hledal jsem jiný námět k oživení rozhovoru.

„A vy pane, něco sbíráte?“

Přímý útok mě zasáhl nepřipraveného. Byl jsem veterán sběratel všeho možného. Abych věc nekomplikoval, chtěl jsem říci něco obyčejného jako třeba známky nebo pohlednice, ale v tom momentě se mi to zezdalo jako nevhodná banalita a já se holčičce rozhodl svěřit s tajemstvím svého života: sbírání dobrodružství. Ale i to se mi zdálo příliš abstraktní, určitě by to nepochopila. Během těch několika vteřin jsem se stačil podívat z okna a protože jsme seděli v prvním vagónu za lokomotivou, uviděl jsem oblaka páry vycházející z lokomotivy. Sluneční paprsky se odrážely v páře a vytvářely oblouk duhy okolo ní.

„Duha!“ vydechl jsem s obdivem.

„Co? Vy sbíráte duhy?“ zeptala se moje inkvizitorka s očima do široka otevřenýma.

„Co?...Ano, pochopitelně, hm, duhy. Je to snad divné?“

Sita nevěděla, zda mi to má věřit nebo ne. Upřeně se dívala, jestli uvidí potutelný úsměv, ale neviděla ho.

„A jak je sbíráte?“ konečně se odvážila zeptat.

Kola vlaku monotonním zvukem stupňovala dusivou atmosféru v kupé. Duha kolen oblaku páry se pohybovala s lokomotivou před mýma očima.

„Jak je sbíráám? Jednoduše. Kdekoliv nějakou uvidím, dám ji do mé sbírky ... Pochopitelně, jenom když už nemám podobnou.“

Sitiny černé oči na mne visely, čekaly. Sita očekávala nějaký záhadný objev.

„Protože duhy, jak víš, mohou být různé. První, kterou jsem si dal do sbírky byla docela obyčejná duha. Viděl jsem ji, když mi bylo asi pět let. Hrál jsem si se svým bratrem a dalšími chlapci ve vesnici a náhle jsem uviděl krásný barevný zázrak. Zdál se mi tak blízko. Můj bratr mi řekl, když viděl můj úžas: Tomu, komu se podaří proběhnout pod duhou, tomu se v životě splní všechna jeho přání. Zdálo se mi, že mluví vážně. Dokonce jsem i zapochyboval na moment o pravdivosti jeho tvrzení. Beze slova jako v hypnóze jsem vyšel k duze. Pospíchal jsem po vesnické cestě a stále pozoroval duhu a když jsem vyšel z vesnice, šel jsem dál po rozlehlé louce. Zdálo se mi, že se rychle přibližují k oblouku všech úspěchů.“

„A podařilo se vám to? Proběhl jste pod duhou?“ ozvala se Sita netrpělivě.

„Ne. Slunce zacházelo víc a víc a duha bledla až se ztratila. Zůstal jsem sám se

svým obdivem a díval se na nebe. Pohled na duhu zůstal vrytý tak hluboko do mé mysli, že mohu opravdu říci, že zůstala mým vlastnictvím. To byla moje první zkušenost. Bylo to jen moje vlastnictví a nikdo mi ho nemůže vzít, ať se stane, co se stane. Potom následovaly další. Jedna po druhé a stávaly se mými a začaly vytvářet sbírku.“

Sita seděla bez hnutí a napjatě mě poslouchala. Její otec jí nabídl pomeranč, ale ona ho odmítla. Byla plně zaměstnaná mým vyprávěním.

„A vy máte hodně duh ve své sbírce, pane? Kolik?“

„Hm, ano. Vlastně jich ve sbírce hodně nemám, protože ... já každou do sbírky nedávám. Ty obyčejné nechávám jiným a nechávám si jen ty neobyčejné. Například ...“

Intenzívně jsem začal hledat v paměti nějaký významný příklad. Konečně jsem ho našel: „Byl jsem jednou ve starém přístavním městečku v naší zemi. Po deštivém ránu se náhle mraky rozestoupily a dřív než vysvitlo slunce, objevily se duhy na nebi. Řekl jsem duhy, protože nebyla jedna, ale dvě. Jedna nad druhou. Ta menší byla jasná ve zřetelných barvách. Jedna její strana se opírala o starodávné střechy domů a druhá se topila v moři. Vypadala jako symbol spojení mezi městem a mořem, vyjadřovala skutečnost, protože lidé z toho města byli námořníci, rybáři, piráti a obchodníci a lodníci. Nad tím úkazem jako rámeček se rozprostírala druhá duha, trochu bledší než ta spodní. A teď Sito, když mi slíbíš, že to nikomu nebudeš vypravovat, řeknu ti tajemství.“

„Slibuji,“ šeptala dívka.

„Představ si,“ řekl jsem, „barvy hoření duhy byly obráceně. Každý dobrý sběratel ví, že fialová a modrá barva jsou horní barvy a červená dole. Ale u horní duhy tomu bylo obráceně, jakoby se zrcadlila ve spodní duze.“

Sita se na mne dívala s úžasem. Na jejím obličejí bylo vidět, že si je vědoma důležitosti toho tajemství.

„A potom ...?“

„Potom ... potom jsem dvojitě duhy vyfotografoval a kdyby někdo nevěřil, mohu ukázat fotografii. Nebo řeknu, ať se zeptají Niny, ona tam byla také a může dosvědčit moje tvrzení. Ale já ti mohu uvést i jiný příklad z mé sbírky,“ rozpovídal jsem se. Její dychtivost mi dodávala odvalu.

„Stalo se to ve vysokých horách. S několika přáteli jsme tábořili v údolí mezi zasněženými vrcholy. Pro nadmořskou výšku jsme pociťovali z řídkého vzduchu suchost a nemohli jsme spát. Po dlouhé hodině beze spánku jsem se rozhodl vyjít ze stanu. Venku jsem našel mého přítele Georga. Seděl na kameni, kouřil a pozoroval přírodu. Byl úplněk. Měsíc jako obrovská lucerna visela nad blízkým ledovcem a zalévala skalnaté okolí modrým magickým světlem. Na nebi byl milion hvězd. Všechny tak silně zářily, jak jsem ještě nikdy neviděl. Horský vzduch byl čistý, řídký a suchý. Rozhled byl nekonečný. Náhle se objevily dva plameny na stranách vedle měsíce vycházející z hor okolo ledovce. 'Jaká je to divná věc,' řekl Georg, člověk s dlouholetými zkušenostmi z hor. Před našima překvapenými očima se ty dva plameny začaly zvedat a vytvořily dva sloupy, pak se ohnuly a postupně vytvořily okolo měsíce oblouk a nakonec se oblouk začal zabarvovat do podoby duhy. Ten pohled byl neobyčejně krásný. Dívali jsme se bez dechu a intenzívně jsme to

prožívali. Později jsem se dověděl, že jen opravdu málo lidí vidělo něco podobného. A já jsem velmi hrdý, že mám ve své sbírce takovou vzácnost.“

Malá Sita mě lačně naslouchala. Hltala každé mé slovo.

„Vyprávějte ještě, pane,“ řekla s prosbou v hlase když jsem se odmlčel. A tak jsem pokračoval.

„Ale v mé sbírce nejsou jen neobvyklé úkazy, ale opravdové vysoce hodnotné exempláře. Povím ti o nejvzácnější z mé sbírky. O té nejdražší duze.

V jedné daleké zemi jsem navštívil královský palác, ze kterého je nyní muzeum. Všechny místnosti byly otevřené. Jen ta, kde byly královské klenoty, byla přísně hlídána a otevírali ji jen na zvláštní žádost návštěvníků. Po nutných formalitách gardisté odemkli dveře a my jsme vešli. Místnost byla malá, prázdná bez ozdob. Byli jsme překvapení, ale odpověď přišla brzo. Z podlahy uprostřed místnosti se začal zvedat čtvercový sloup a když dostoupil do výšky našich prsou, náhle se otevřely kovové stěny truhly na vrcholu sloupu a uviděli jsme skleněnou krychli a v ní královskou korunu. Ano, opravdu byla před našima očima zlatá, veliká císařská koruna posetá zářícími drahokamy. Nejkrásnější rubíny a safíry se lekly jeden vedle druhého. A bylo na ní mnoho perel nevídané velikosti. Jaká úžasná pochoutka pro oči! Ale nejdražší drahokam se nacházel vpředu na koruně. Byl to briliant velikosti vlašského ořechu. Nikdy jsem o něčem takovém ani nesnil. Už se nepamatuji, jestli se jmenoval Koh-i-nor nebo Orlov, nebo nějak jinak, ale jsem si jistý, že to je jeden z těch největších briliantů, které ve světě existují. Náhle se stalo něco neobyčejného. Přes barevný závěs na okně pronikl sluneční paprsek a dotknul se koruny přesně na tom obrovském diamantu. V tom momentě stovky jemných pruhů duh zaplnily stěny a strop té místnosti. Stáli jsme ve stovkách malých duh, které se násobily a rozbíhaly a vytvářely úžasný prostor pro pohled na císařskou korunu.

Sito, to je ta nejhodnotnější duha v mé sbírce. A musím přiznat, pro mne znamená víc, než kdybych ten diamant vlastnil. Protože kdybych ho měl, měl bych pořád strach, že mi ho někdo ukradne. A kromě toho by se mi možná ani nepodařilo vytvořit takové velké množství barevných duh.“

„Pane, opravdu vám věřím, že jste velmi bohatý! Závidím vám.“

„Neříkej to, ne,ne,“ odmítli jsem její pochlebování se skromným úsměvem.

„Možná jednou si budeš moci vytvořit svou vlastní sbírku a možná ještě bohatší, než mám já.“

„Ale nevěř,“ pokračoval jsem po delší přestávce, „že všechny duhy v mé sbírce jsou stejně hodnotné. Je několik, které jsem do sbírky zařadil jen proto, že byly podivné. Patří k takovým jedna směšná.“

„Směšná? Jak může být duha směšná? Vyprávějte pane, prosím.“

„Jak se to stalo? Spal jsem ve stejné místnosti se svými rodiči. Bylo to uprostřed léta časně ráno. V mezeře mezi záclonami pronikalo několik slunečních paprsků, které zaplavovaly místnost jemným oranžovým pološerem. Ležel jsem na zádech a všimnul jsem si, že na stropě se objevil barevný pruh. Pozoroval jsem ho a viděl, že se jedná o opravdovou duhu ve které se zobrazuje řada pahorků, která zasahuje částečně do několika barev. Byl jsem zvědavý. Rozhlížel jsem se a hledal zdroj té podivné duhy, ale nedařilo se mi to. Snažil jsem to rozluštit logickou dedukcí ze směru slunečních paprsků. Žádný zubatý nábytek v místnosti nebyl. Dlouho jsem

ležel, nemohl jsem usnout, přemýšlel jsem. Pak se moje matka probudila a všechno se změnilo, prvním jejím pohybem paží směrem k nočnímu stolku. Ze sklenice s vodou si vyndala umělý chrup a duha na stropě se ztratila, ale hned potom se zase objevila, zavlnila se, ale ... bez té řady pahorků. Tak se vyřešila ta hádanka: směšnou duhu vytvořila sklenice s vodou a umělé zuby.“

Moje spolucestující se zasmála již před koncem mého vyprávění. Uhodla konec a bavila se tím. Zasmáli jsme se spolu.

„Pane,“ oslovila mě dívka po chvíli, „také bych chtěla sbírat duhy.“

„Opravdu?“

„Ano, ano, ráda bych ... ale jak začít? Pro vás to bylo snadné, měl jste bratra!“

„Jak začít? Ano, to je problém,“ řekl jsem zamyšleně. „Ale mám nápad, Sito. Podívej se oknem.“

Nahnuli jsme se z okna a já jsem ukázal prstem na duhu, která věrně doprovázela ještě páru, kterou vypouštěla lokomotiva. Když si jí Sita všimla, vykřikla vzrušením.

„Líbí se to, Sito? ... Nezdá se ti, že by se hodila jako začátek tvé sbírky?“

„Je krásná. Chci s ní začít. Ale jak?“

„Jak? Vyměníme si místo, tak ji budeš dobře vidět. Slibuji, že se nebudu dívat a protože sluníčko brzy zajde, budeš poslední, kdo ji uvidí. Zůstane jenom tvá. První ve tvé sbírce.“

„Pane, vy jste opravdu hodný, ale ta krásná duha vám bude chybět ve vaší sbírce.“

Mávl jsem rukou: „Nestarej se, kamarádko, nepotřebuji ji. Mám už podobnou ve své sbírce.“

Půl hodiny Sita upřeně hleděla oknem. Na jejím obličej bylo vidět intenzivní soustředění. Ano, proces přivlastnění první duhy je vždy doprovázeno psychickým šokem, dokonce někdy i fyzickými bolestmi.

Náhle otec Sity vzal dívku za ruku. Dojeli do stanice, kdy měli vystoupit. Rozloučili jsme se. Moje kamarádka zářila štěstím.

Od té doby, když jedu vlakem se vždycky dívám z okna a velmi si přeji vidět duhu, abych ji mohl zařadit do své sbírky.

Protože jak jistě víte, a můžete předpokládat, že takovou duhu jsem ještě neměl ve své sbírce. Sitě jsem lhal jen proto, aby přijala ode mne dárek bez výhrad.